

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
«دانشکده پزشکی»

پایان نامه:

«برای دریافت درجه دکترای پزشکی»

موضوع:

بررسی میزان بروز بیماری کال آزار در استان اردبیل

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر علی مجید پور

نگارش:

داود مصطفی زاده

سال تحصیلی ۸۰-۱۳۷۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم

به پدر بزرگوارم که بزرگترین پشتیبان زندگی ام هستند و در تمام
مراحل تحصیلاتم مشوق راستین و بی تمنا بوده و یاری رسان
روزهای سخت زندگی ام می باشند.

تقدیم

به مادر مهربانم که چون شمع گرمی بخش لحظه لحظه زندگی ام
بوده و راهنما و روشنگر راهم می باشند که تا ابد در قلب وجودم جای
خواهند داشت.

تقدیم

به برادران و خواهران عزیزم که شادی بخش زندگی ام
می باشند.

تقدیم

به استاد گرانقدرم جناب آقای دکتر علی مجیدپور که با تمام شور و
حال معنوی و علمی زحمت راهنمایی مرا در تدوین این پایان نامه
برعهده داشتند.

«فهرست مطالب»

عنوان	صفحه
چکیده.....	۱
مقدمه و اهمیت موضوع.....	۵
میزان کشندگی بیماری کالآزار.....	۶
انواع لشمانيازيس ها در ايران.....	۶
اپيدميولوژی بیماری کالآزار در ايران.....	۷
اولين عفونت انساني کالآزار در ايران.....	۷
ناقلان و مخزن لشمانيای احشائي ايران.....	۸
دوره کمون بیماری کالآزار ايران.....	۹
مناطق درگیری و سن بیماران در ايران.....	۹
جنس درگیر.....	۱۰
عامل و نوع بیماری کالآزار ايران.....	۱۱
پاتولوژی کالآزار.....	۱۱
تظاهرات بالینی بیماری کالآزار.....	۱۳
علامت آزمایشگاهی بیماری کالآزار.....	۱۵
روش بررسی بیماران.....	۱۶
نتایج.....	۱۷
کل تعداد بیماران و تفکیک سنی آنها.....	۱۷
تفکیک بیماران از نظر محل سکونت.....	۱۸
تفکیک بیماران از نظر فصل و ماه بروز بیماری.....	۱۸
تفکیک بیماران از لحاظ شغل خانوادگی.....	۱۸

شایعترین علائم بالینی بیماران این مطالعه ۱۹

شایعترین یافته‌های آزمایشگاهی بیماران ۱۹

میزان بروز بیماری کالآزار در کل استان اردبیل در سال ۷۸ ۲۰

میزان بروز برحسب جنس و مکان ۲۰

میزان بروز برحسب فصل سال ۲۱

میزان بروز برحسب گروه‌های سنی ۲۱

میزان بروز برحسب شهرستان محل سکونت ۲۱

میزان بروز برحسب جنس ۲۱

جداول مربوطه و توضیحات آنها ۲۲-۳۲

نمودارهای مربوطه ۳۳-۴۳

بحث ۴۳

نکات مشترک بین مطالعات داخل کشور و مطالعه موجود ۴۳

تفاوت‌های موجود بین مطالعات داخل کشور و مطالعه موجود ۴۴

نکات مشترک بین مطالعات خارج از کشور و مطالعه موجود ۴۴

تفاوت‌های موجود بین مطالعات خارج از کشور و مطالعه موجود ۴۵

جداول مربوط به مقایسه بین مطالعات داخل و خارج کشور با مطالعه موجود ۴۶-۵۰

توصیه‌ها ۵۰

تقدیر و تشکر ۵۲

فهرست منابع برحسب حروف الفبا ۵۳

الف) منابع انگلیسی ۵۳

ب) منابع فارسی ۵۴

باتوجه به اینکه کشور ما در منطقه اندمیک از نظر بیماری لشمایز احشائی قرار دارد و همچنین استان اردبیل نیز از مناطق مهم کشور از نظر بروز این بیماری می باشد، لذا برآن شدیم تا با انجام این تحقیق میزان بروز این بیماری را در سطح استان بدست آورده، و نحوه توزیع بیماری مذکور برحسب گروههای سنی، جنس، فصل سال و شغل خانواده رامشخص نمائیم.

همچنین دراین تحقیق شایعترین علائم بالینی و یافته های آزمایشگاهی بیماران را نیز یادآور شده ایم.

این تحقیق که یک مطالعه توصیفی است در سال ۱۳۷۸ هجری شمسی و در واحد مبارزه با بیماریهای مرکز بهداشت استان اردبیل انجام شده است.

- نتایج ذیل بدست آمد

دراین بررسی ۱۲۷ بیمار مبتلا به بیماری کالای آزاد که با استفاده از روش انجام آزمایش D.A.T و بررسی لام مغز استخوان تشخیص داده شده است، وجود دارند که ۷۹ نفر یا ۶۲/۲٪ از بیماران مذکر و ۴۸ نفر یا ۳۷/۸٪ از بیماران مؤنث بوده اند.

- از نظر شیوع جنسی

۳۴ نفر یا ۲۶/۷۷٪ از بیماران سن کمتر از یکسال
 ۵۷ نفر یا ۴۴/۸۸٪ از بیماران در سنین بین ۱-۲ سال
 ۲۵ نفر یا ۱۹/۶۸٪ از بیماران در سنین بین ۳-۵ سال
 و ۱۱ نفر یا ۸/۶۶٪ از بیماران سن بیشتر از ۵ سال
 داشته‌اند.

- از نظر محل سکونت

۳۶ نفر یا ۲۸/۳۶٪ از بیماران ساکن مناطق شهری
 و ۹۱ نفر یا ۷۱/۶۴٪ از بیماران ساکن مناطق روستائی
 بوده‌اند.

- از نظر شهرستان محل سکونت

بیشترین تعداد بیماران از شهرستان مشکین شهر با ۶۰ نفر و کمترین تعداد از شهرستان پارس آباد و با ۲ نفر بوده است. تعداد بیماران شهرستان گرمی ۵۲ نفر، شهرستان بیله سوار ۸ نفر، و شهرستان اردبیل ۵ نفر بوده است.
 - این بیماری از شهرستان‌های نمین، کوثر، خلخال، و نیر گزارش نشده است.

- از نظر شیوع فصلی:

فصل زمستان با ۴۹ نفر یا ۳۸/۵۸٪ بیماران، بیشترین شیوع را داشته و فصل پاییز با ۱۵ نفر یا ۱۱/۸۱٪ بیماران از کمترین شیوع برخوردار بوده است. تعداد بیماران فصل تابستان ۳۳ نفر یا ۲۵/۹۸٪ از بیماران و تعداد بیماران فصل بهار ۳۰ نفر یا ۲۳/۶۲٪ از بیماران بوده است.

- از لحاظ شغل خانوادگی بیماران:

مشخص گردید که ۷۸ نفر یا ۶۱/۴٪ از بیماران دارای شغل دامداری و کشاورزی بوده، و ۲ نفر یا ۱/۶٪ از بیماران بیکار بوده‌اند.

- از نظر علائم بالینی بیماران:

تب طول کشیده بمدت بیش از ۲ هفته در ۱۰۰٪ موارد وجود داشته، ظاهر رنگ پریده در ۷۵٪ بیماران، اسپلنومگالی در ۷۰٪ بیماران، هپاتومگالی در ۱۰٪ بیماران، لنفادنوپاتی در ۵٪ بیماران و پتنشی و پورپورا در ۲٪ بیماران ملاحظه شده است.

- از نظر یافته‌های آزمایشگاهی:

کم خونی در ۷۵٪ از بیماران، D.A.T مثبت در ۷۰٪ بیماران که آزمایش در آنها انجام شده، لکوپنیا در ۲۰٪ بیماران، ترمبو سیتوپنیا در ۲٪ بیماران، افزایش ترانس آمینازها در ۵/۰٪ بیماران وجود داشته است.

- میزان بروز:

این مطالعه مشخص نمود که میزان بروز بیماری کالآ آزار در سال ۱۳۷۸ در استان اردبیل ۸/۱ نفر در هر ده هزار نفر بوده است.

- میزان بروز بر حسب شهرستان محل سکونت:

میزان بروز در شهرستان گرمی ۵ نفر در هر ده هزار نفر جمعیت و شهرستان اردبیل ۸/۱۰ نفر در هر ده هزار نفر جمعیت می باشد که به ترتیب بیشترین و کمترین میزان بروز است.

این میزان در شهرستان بیله سوار ۳۴/۱ نفر شهرستان پارس آباد ۱۵/۰ نفر و مشکین شهر ۶/۳ نفر در هر ده هزار نفر جمعیت می باشد.

- میزان بروز بر حسب محل سکونت (شهر یا روستا)

به ترتیب ۶۲/۰ و ۵۵/۱ نفر در هر ده هزار نفر جمعیت شهری و روستائی بوده است